

מזלג חלבי בבשר שבתנור

צו, כא

וכלי חרש אשר תבושל בו ישבר, ואם בכלי נחשת בושלה ומורק ושוטף במים.

מטות לא, כג

כל דבר אשר יבוא באש תעבירו באש וטהר ... וכל אשר לא יבא באש תעבירו במים.

ע"ז שם עו, א

רמי לי רב עמרם לרב ששת, תנן (ע"ז עה, ב) השפודין והאסכלא מלבנן באור, והתנן גבי קדשים (זבחים צז, א), השפוד והאסכלא מגעילן בחמין. א"ל עמרם ברי, מה ענין קדשים אצל גיעולי עובדי כוכבים, הכא היתירא בלע, התם איסורא בלע (גבי קדשים כי בלע האי שפוד היתירא בלע, הלכך סגי ליה בהגעלה, רש"י).

שו"ת הרשב"א ח"א סי' רסב

רבינו חננאל ז"ל פירש זה לשונו ... התם גבי קדשים היתירא קא בלע, הכא גבי געולי גוים איסורא דנבלה קא בלע. ודקא קשיא לך סוף סוף בעידנא דקא פליט איסורא קא פליט. בעידנא דבלע היתירא הוה, והשתא לא איתיא לאיסורא בעיניה טעמא בעלמא הוא, הילכך בהגעלה בחמין סגי ליה.

שוע"ר סי' תנא

יג אבל אם נשתמש בהן חמץ על ידי האור, וכן שאר כל הכלים אפילו של מיני מתכות שנשתמש ונבלע בהן חמץ על ידי האור בלבד שלא על ידי משקה, כגון השפודים והאסכלאות שצלו עליהם מולייתא של חמץ, שגוף החמץ נוגע בהן בשעת צלייתו, ואין ביניהם שום משקה (טופח) שיוליד טעם החמץ לתוך השפוד והאסכלא, אלא על ידי חום האש בלבד נבלע בהם טעם החמץ, לפיכך אינו נפלט מהם על ידי הגעלה במים רותחים, דכבולעו כך פולטו. וכלי שנבלע בו חמץ על ידי משקה נפלט ממנו על ידי הגעלה במים רותחים, אבל כל כלי שנבלע בו החמץ על ידי חום האש בלבד שלא על ידי משקה, אינו נפלט ממנו אלא על ידי חום האש בלבד, דהיינו שילבנו באור יפה יפה עד שיהיו ניצוצות מנתזין ממנו, או עד שתשיר קליפתו העליונה, שאז בודאי נשרף כל האיסור הבלוע בתוכו.

[וכן הדין בכלים שנבלע בהן שאר איסורי תורה או איסורי דברי סופרים על ידי האור בלבד, שצריך ללבנם יפה יפה כשיעור שנתבאר. אלא שבשאר איסורין אין צריך ליבון אלא כשנבלע בהם דבר איסור, אבל אם נבלע בהם על ידי האור דבר היתר ואחר כך נעשה איסור, כגון שנצלה עליהם בשר לבדו שהוא היתר, ואחר כך נבלע בהן חלב, הרי הן נכשרין על ידי הגעלה. ואף על פי שטעם בשר הנבלע בהן על ידי האור אינו נפלט מהם לגמרי על ידי הגעלה, מכל מקום אותו מועט טעם בשר הבלוע מאד בתוכם עד שאינו נפלט מהם רק על ידי האור, קלוש הוא מאד, ואינו כדאי שיחול עליו שם חדש, דהיינו שם בשר בחלב. לפיכך די להם בהגעלה כדי להפליט מהם עיקר טעם הבשר, עם עיקר טעם החלב, שהן אסורין מחמת שהן כדאי להקרא עליהם שם בשר בחלב, והן נפלטין על ידי הגעלה, לפי שאינן בלועין מאד. ומותר טעם הבשר עם מותר טעם החלב שהן בלועין מאד, הרי הן קלושין מאד, ואינן כדאי להיות נקרא עליהן שם בשר בחלב, כיון שטעם הבשר היה קלוש מאד קודם שנבלע בו החלב, אין שם חדש יכול לחול על טעם קלוש הזה. מה שאין כן כשנצלה עליהם חמץ קודם הפסח, אין הגעלה מועלת להם להכשירן לפסח, אף על פי שהחמץ בשעה שנבלע בהם היה מותר באכילה, מכל מקום כיון שהיה עליו שם חמץ לא נפקע שם זה גם מטעם הקלוש שנבלע מאד בתוכם על ידי האור, וכשמגיע הפסח ממילא נאסר טעם קלוש הזה שבתוכם, כיון שכבר נקרא עליו שם חמץ משעה שנפלט ונתפרש מממשות החמץ שנצלה עליהם].

ויש חולקין על זה ואומרים שכל הכלים שבלעו חמץ קודם הפסח אפילו על ידי האור בלבד, הרי הן נכשרין על ידי הגעלה. דכיון שבשעת בליעתן בלעו דבר היתר, ואח"כ כשמגיע זמן איסורן כבר אין האיסור בעין, אלא הוא בלוע בתוכן, לפיכך הקילו להכשירן על ידי הגעלה בלבד.

והעיקר כסברא הראשונה. ואפילו בדיעבד שנשתמש בחמין באותן כלים הבלועים מחמץ על ידי האור בלבד, והוגעלו קודם הפסח, ולא ליבנם באור יפה יפה כשיעור שנתבאר, הרי חמין הללו אסורין בפסח. אלא אם כן יש הפסד מרובה או מניעת שמחת יום טוב, שאז יש לסמוך על סברא האחרונה. וכן במקום שיש עוד צד אחר להקל, יש לצרף גם סברא האחרונה ולסמוך עליהם לכתחלה להכשיר בהגעלה את הכלים הבלועים מחמץ על ידי האור.